

„На северу тезге и пумпе. На југу села и манастири... И тезге и пумпе. У брдима мотели и базени... И тезге и пумпе. На граници Призрен и сећања на Љевишку... И тезге и пумпе. На планинама Албанци и Срби. У долини Турци и Цигани... И тезге и пумпе.

Бабе се сећају, једна Циганка прича како је певала у Подујеву. Лепа жена, стара и мудра. Гледа у карте – Циганка је, шта друго да ради.

Бивши војници седе по кафанама, сећају се рата с носталгијом. Седе с бившим непријатељима и пију. Песме су на турском и српском.

Пандури се возикају циповима. Нико никога не надгледа и сви све надгледају. Не чека се више ништа, а делује као да се чека.

Када су празници, пуца се из калашњикова – весеље.

И кад је неко љут, хоће да стане на прозор или изађе на терасу и запуца у ништа. Упуцано ништа пада мртво, на земљу.“

(Одломак из романа Ане Радмиловић “Тезге, пумпе, у брдима манастири”, Балкан магазин, 2013, друго издање)

Невиђено тежак задатак имала је пред собом Ана Радмиловић пишући овај роман,

вероватно са почетном идејом да се ослободи баласта свог косовског искуства. Требало је остати макар донекле читав после вишегодишњег извештавања „одоздо“, дакле у позицији новинара, па још новинарке, плус из Престонице. Преточити мучно искуство у племениту книжевност није нимало лако. Ана је то постигла књигом назива тешког као Косово, „Тезге, пумпе, у брдима манастири“.

Како изрећи истину о нечему толико препуном значења и сложеном као што је Косово, месту које егзистира као универзум за себе, неки паклени лимб у којем не важе правила која владају на другим местима. Чак и приморско биље расте, а нигде мора на видику.

Ана Радмиловић је приповедачки посао у роману заправо „увалила“ времешном хроничару, још увек утицајном државном „главоњи“ добрицоидног профила. Он пише књигу о Косову, на којем наравно никада није био, нормално, али има проблем са грађом, јер извор је непоуздана, лења и подмитиљива новинарка Јармила Хаџи Распоповић. Она се бави којекавим глупостима на Косову, неким небитним темама и иритира хроничара до бесвести.

Баш те споредне и неисторијске теме, успутни догађаји, чудни људи и ситуације у роману права су слика онога што се на Косову збива. То је пакао на земљи, не само због сурове политичке игре – те Велике приче смештене су у фусноте. Мале приче су овде највеће – из кафане, комшилука, испред зграде, из дворишта. Призори убогих и полуподивљалих људи који тумарају по којекаким „привременим објектима“, тик уз бесомучну трговину у свим сферама криминала и корупције. Чудовишно је тамо „доле“, а опет то Косово судбински привлачи новинарку Јармилу, јер о свом пореклу зна једино да је тамо рођена, али то је већ прича за роман...

Земаљски пакао у нама

Пише: Драгана Кањевац
уторак, 28 мај 2013 12:23

